

Jožef Petkovšek: Pismo

**KRIŽANKO V 9. ŠTEV. „NAŠEGA RODA“ SO PRAVILNO REŠILI IN BILI
IZŽREBANI ZA NAGRADO :**

Martina Petrovčič, učenka V. r. lj. š. Borovnica št. 144.

Zlato Korošec, učenec III. r. lj. š. Rakek št. 140.

Smuk Ludvik, učenec II. viš. lj. š. Bevke pri Vrhniki.

Marija Novak, učenka V. r. lj. š. Dol. Logatec št. 37.

Posebno nagrado prejme za rešitev slikopisa »Ptiček in ptičica«:

Franci Košir, učenec II. r. lj. š. Jarše 70 pri Ljubljani.

DROGERIJA GREGORIČ
LJUBLJANA, PREŠERNOVA ULICA ŠT. 5

.....

Kadar boste potrebovali

perilo,
trikotazo,
nogavice,
rokavice,
potrebščine za ročna dela itd.

---

oglejte si vedno
n a j p r e j

bogato izbiro in prepričajte se
o najnižjih cenah tvrdke

KARL PRELOG

LJUBLJANA

Židovska ul. 2

Tyrševa c. 22

Stari trg št. 12

.....

K. PEČENKO

tovarniška zaloga usnja

LJUBLJANA
Sv. Petra c. 41

F. & P. PERLES
prej ELITE

Izdelovanje damske in moške konfekcije

Ljubljana — Prešernova ulica 9

*Prodaja damske, moške in
deške konfekcije. — Prvo-
vrstno izvrševanje po meri*

Telefon 2051

»Naš rod« izhaja v Ljubljani med šolskim letom in ga prejema naročniki, ki plačajo naročnino v mesečnih obrokih po L. 2,50. Celoletna naročnina znaša 25 L.

List izdaja »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani, zanjo odgovarja Francè Štrukelj. Glavni in odgovorni urednik Josip Ribičič.

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6.

Tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani (predstavnik Francè Štrukelj).

Z MIRJANO V NARODNI GALERIJU

»Kaj boste napisali za zadnjo številko?« me zaskrbljeno vprašuje gošpod urednik.

»Res sem v zadregi. Devet slikarjev sva že predstavila bralcem. Meni se zdi kar zadosti. Lepo zaokrožena številka devet.«

»Pa pogruntajte kaj,« se mi malce škodoželjno smeje v odgovor.

»Bom.«

Grem mimo vrta, v katerem Mirjana pravkar ropa grm španskega bezga. Mirjana ima velike rjave oči in me nekoliko spominja na slike starih mojstrov s svojim preprostim, odkritim pogledom. Lepo igra na klavir Mozartove in Bachove skladbe in bo ta mesec delala gimnazijsko malo maturo.

»Mirjana, pojdi z menoj v Narodno galerijo. Si bova ogledali slike.« Mirjana je koj pri volji in greva.

Čisto sami sva v galeriji in hodiva mimo odlitkov grških in rimskih kipov. Mirjani so všeč reliefi, precej stvari že pozna, navdušuje se nad lepimi linijami. To je njen prvi obisk v Narodni galeriji.

Pri vходу v veliko dvorano se ustava ob baročnih kipih, rezljanih sredi osemnajstega stoletja, ki so verjetno krasili podružnice naših cerkva. Najlepša sta se nama zdela dva lesena, preprosta, nepozlašena, z živim izrazom na obrazih in razgibano postavo.

V prvi največji dvorani so razstavljene slike iz delavnice slikarja Jelovška stare že čez dvesto let. Podobe iz življenja svetnikov. Sv. Miklavž na desni steni je Cebejev. Anton Cebej. Velika slika nasproti vhoda je Metzingerjeva. Z Mirjano se odkrito zmeniva, da v enem dopoldnevu ne moreš pregledati vseh teh lepih slik, ki so nakopičene v Galeriji. Postojiva še pred slikami iz Layerjeve delavnice (našemu ljudstvu je najbolj znana Layerjeva slika Marije Pomočnice na

Brezjah.) K naštetim slovenskim slikarjem iz osemnajstega veka sva prišteli še Fortunata Berganta. Oglejte si v Narodni galeriji njegove čudovite portrete.

Iz velike osrednje galerijske dvorane, ki hrani dela naših najstarejših slikarskih mojstrov, greva še v obe sobi na desno. V prvi so nastavljene cerkvene freske iz petnajstega, šestnajstega in celo iz štirinajstega stoletja. Iz cerkve na Jezerškem, iz Mačkovec pri Žužemberku, Sv. Križa pri Litiji in celo iz vrzdenške cerkve. Vrzdenec je blizu Horjula in sem obljubila Mirjani, da bova po vojni šli tja na nedeljski izlet. V sosednji sobi so dela tujih šol in sva si jih danes le površno ogledali.

V tretji sobi. Mirjani so všeč slike Langusove žene in svakinje. Langus je bil Prešernov sodobnik in je naslikal tudi Prešerna. Gledava Langusovo lastno podobo in sva obe enega, neizpobitnega mnenja, da je naš slikar Jakac zelo podoben Langusu. Poleg Langusovih vise v tej dvorani še Kaučičeve in Potočnikove slike.

Naslednja soba. Mirjana se navdušuje za pokrajinske slike Marka Pernharta. Najlepše je modro Klanško jezero, sredi smrekovega gozda, in mračno nebo nad njim. Lepo blede dekle z belo kamelijo v črni baržunasti obleki je naslikal Jožef Tominc. In tudi slikarke Henrike Langus zaslediva ob podobi, ki nosi naslov »Glava dekleta«. Vsa stena levo od vrat je pokrita s slikami Jurija Šubica, ki so Mirjani zelo všeč. Pripovedujem ji, da sem bila pred leti v Poljanah na domu slikarjev Šubicev. Tudi slikarja profesorja Franketa ne izpregledava.

Zdaj pa še v dvorano z deli naše polpretekle slikarske delavnosti. Petkovšek, Ažbe, Grohar, Jakopič, Vesel Ferdo. Petkovškove slike so meni zelo ljube. Mirjana pa postoji pred tremi

Kobilčinimi slikami, o katerih je že brala v Našem rodu.

»Kajne, Mirjana, kar dobro dene človeku, ko gleda dela slovenskih mojstrov iz minulosti in pogumen postaneš.« Mirjana mi tiho pokima. »Prav za prav sem hotela napisati tale zadnji sestavek v skromen spomin slovenskim slikarjem, ki so odšli in za katerimi so kot plodna zrna ostala njihova dela.«

Čas nama naglo mineva. Hodiva še skozi zadnje dvorane in odkrijeva med

mlajšimi živečimi slikarji nekaj del svojih znancev. Šterna, Jamo, Jakca, Slapernika, Kralja, Miro Pregljevo, Pavlovca, Vidmarja, Sedeja, Maleša, Mušiča, Miheliča. . . »Slikarjev imamo pa precej.«

Kaj pa naslovno stran? Odločili sva se za Petkovškovo deklico, ki čita pismo.

V zadnji številki bi se rada lepo poslovlila od bralcev kakor tudi od vseh devetih slikarjev, ki sem jih obiskala, in še od vseh, ki jih nisem.

MARIJ SKALAN:

ZVON

*Ali veš, kako naš zvon
zjutraj poje ti v poklon?
»Din-din-don . . .«*

*Ali veš, kako čez dan
ti oznanja opoldan?
»Din-din-dan . . .«*

*Ali veš, kako ti, sin,
vošči lahko noč iz lin?
»Din-din-din . . .«*

*Če pa si fantiček len,
oglasi se razsrjen:
»Din-din-dren . . .«*

TONCA - BALONCA

— RAČICA - GAGICA, KDO TE JE UČIL HODITI TAKO? TAK NERODNO RACATI JE VENDAR GRDO!

TONCA - BALONCA, JAZ RACAM KOT ZNAM: EDEN, DVA — EDEN, DVA, NE PADEM PA NIKOLI NA TLA, PA ČE SE MENI SE TAKO MUDI. — KAJ PA, TONCA, TI?

»ASTRON«

Ilustriral Fr. Mihelič

V bolnišnici so Petra takoj odnesli v operacijsko sobo.

»Človek božji, zakaj pa niste takoj prišli v bolnišnico,

ko ste se ponesrečili na cesti?« je karal zdravnik Petra, ko ga je preiskal ter mu dajal injekcijo.

»Saj je bila rana tako neznatna in se je hitro zacelila,« ugovarja Peter.

»Seveda rana,« se trpko nasmeje zdravnik, »ali v cestnem blatu ste dobili poleg rane tudi bacile tetanusa in ta je zdaj vaš življenjski sovražnik, ne rana.«

Astron je čepel pod bolniškim oknom in je vse slišal, kar je govoril zdravnik. Razumel seve ni ničesar, toda toliko je vedel, da gre za njegovega gospodarja. Verno je sledil avtu, v katerem so peljali Petra in ki je obstal pred veliko in lepo hišo. Tam je videl, kako so prenesli Petra v nosilnici v vežo in še naprej po dolgem hodniku. Videl je še, kako so krenili v levo stran zgradbe in v tistem hipu je smuknil na vrt ter prisluškoval pod vsakim oknom. Kmalu je izsledil operacijsko sobo, kjer so bila okna odprta in tako je pod oknom zvesto prisostvoval zdravniški preiskavi in slišal vse, kar se je godilo v sobi.

Kmalu pa utihne v sobi vse. »Zopet ga neso nekam drugam,« šine Astronu v glavo. Toda kam? Astron je imel sedaj skrbi čez glavo, ker ni mogel izslediti, kam so odšli z njegovim Petrom. Spet zdrvi vzdolž bolnice in prisluškuje pod vsakim oknom. Dolgo je tako iskal. Začel je zopet od kraja. Res, pri petem oknu zasliši čuden šum, kakor da nekoga polagajo v posteljo. Krepko vleče Astron zrak vase in kmalu spozna, da je v tej sobi njegov gospodar. Astron bi rad k

njemu, toda kako? Okno je res odprto, ali v sobi zavoha več bolnikov in Astron dobro ve, da bi ga spodili, če bi se pojavil v sobi. Zato leže mirno pod okno ter potrpežljivo čaka, kdaj odneso Petra spet kam drugam. Bil je namreč trdno uverjen, da ga ne puste tukaj.

Že se je nagibal dan, kar sliši Astron iz sobe, kako Peter glasno zastoeče. Hudo mu mora biti. Astron postane nemiren ter napeto zre v okno. Rad bi mu pomagal. Nič ni več premišljal, kaj bi bilo, če pride v sobo. Z bistrim očesom premeri višino do okna. Res je visoko, toda pod njim je napušč in tam bi se lahko oprijel za prvo silo. Astron ne premišlja več.

Požene se in že je na napušču s prednjima nogama. Bliskovito se povspne še naprej in srečno doseže okno. V bolniški sobi nastane strahovita panika. Bolniki prestrašeni zro čudnega gosta, ki se je naenkrat pojavil na njihovem oknu. Toda Astron se ne zmeni za preplašene obraze, ki strme vanj. V trenutku preleti z očmi vso sobo in na drugi postelji od vrat opazi Petra. Že je tudi pri njem ter mu prične lizati roko, ki majavo visi izpod odeje.

Peter je čudno hropel in se vil v silovitih krčih. Ničesar ni vedel več, kaj se godi okrog njega, a Astronov smrček na roki ga takoj spravi zopet k zavesti.

»Astron, obiskat si me prišel? Ti moj vrli, pridni Astron!« Njegov glas je bil komaj slišen. Astron sprva veselo zacvili, nato pa položi prednji nogi na posteljo ter se stiska k bolniku kakor zapuščen otrok k materi, ki mu odhaja.

Petru pa je postajalo čim dalje hujše. Že ga je pričelo dušiti. Prepoz-

no zdravilo mu ni moglo več pomagati. Ustnice so mu postajale črnomodre, v presledkih je močno zahropel in iz ust mu je prihajala pena. Zopet je padal v nezavest. Le enkrat je še premagal oslabiljeno telo ter gegraje spravil iz sebe:

»Pomagajte! Jezus, umiram, aaa!«

Astron ga gleda nepremično in ne ve, kaj bi. Peter ga kliče, ali celega imena ni mogel več spregovoriti, Astron obupno zacvili ter prične otožno zavijati, kakor da plaka. Nekdo je pritisnil na gumb in pozvonil. Prišla je usmiljenka. Takoj je prižgala svečo, dočim so pričeli bolniki poditi Astrona iz sobe. Toda Astron jezno pokaže zobe ter zarenči. Od Petra ga ne bodo podili. Skrije se pod njegovo posteljo in tužno zavija. Le tu pa tam utihne za hip. Usmiljenka je pričela na glas moliti molitve za umirajoče. Mrmraje so ji odgovarjali bolniki.

Še so stresali sunkoviti krči Petra, ali kmalu obleži negibno in obraz mu je voščeno bled. Sestra ga potipa ter vzdihne:

»Umrl je. Vojni invalid Peter Tement ni več med živimi. Bog mu daj večni mir in pokoj. Večna luč naj mu sveti! Naj počiva v miru!«

»Amen,« odvrnejo bolniki ter se prekrižajo. Nato zavlada tajinstven molk v sobi. Le izpod Petrove postelje se čuje ihtenje. Dvakrat je prilezel Astron izpod postelje ter pogledal Pe-

tra. Ko vidi, da leži negibno, ga povoha in nato silovito zatuli. Vonj mu je povedal, da je gospodar mrtev.

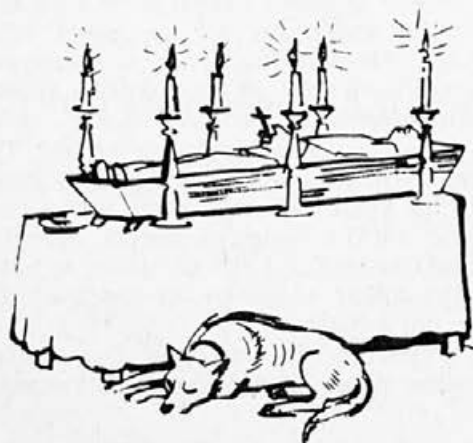
Prišla sta dva strežaja ter odnesla mrtvega Petra, da ga umijeta in pripravita za mrtvaški oder. S povešeno glavo je stopal Astron za njima. Spoditi si ga nista upala. Skrbno je sledil vsaki kretnji in niti za hip ni obrnil oči od mrtvega gospodarja. Videl je, kako so Petra umili in oblekli ter ga položili v mrtvašnici na oder. Še enkrat ga Astron povoha, kakor da ne more verjeti, da je Peter res mrtev. Ali sedaj se docela uveri, da je tako in nič drugače. Oči mu postanejo motne in ves žalosten leže pod oder, da čuva mrtvega gospodarja. Niti na noč ga niso mogli spraviti ven. Dobri strežaji so mu ponujali jesti, toda hrane niti ni pogledal. Le vode je srebnil nekaj kapljic, nato pa spet legel pod oder.

Na dan pogreba se je zbralo le par pogrebcev. Slep trafikan Peter Klement je bil neznaten mož v mestnem vrvežu. Za krsto je stopala njegova gospodinja Neža in tik poleg nje Astron. Zopet so ga hoteli nekateri odpoditi. Toda Astron se niti ni zme-nil zanje. Ako je kdo slučajno ujel njegov pogled, mu je bral v očeh ogromno žalost.

»Kako ga je imel rad!« so govorili redki pogrebci. Astron pa je stopal s povešeno glavo in ni slišal ničesar. Le tu pa tam je uprl oči v črno krsto pred seboj ter se lahko stresel. Tako je spremljal svojega gospodarja na zadnji poti.

Na svežo gomilo je položila Neža šopek rož ter odšla. Astron je dolgo zrl za njo. Potem je povohal grob in utrujen legel nanj. Tako je delal več dni. Obiskovalci pokopališča so se silno čudili zvestemu psu, ki še mrtvega gospodarja ne zapusti, ampak ga čuva in straži. Le včasih je Astron nekam izginil. Toda le za malo časa in že je bil zopet pri grobu.

Enkrat se je celo približal Tementovi trafiki. Vohal je okrog oglov, ka-

kor da nekaj išče. Toda ko je pogledal tudi v notranjost, je že spet izginil. V trafiki je videl tujo ženo, ki je stregla kupcem. Petra ni bilo več.

Nekega dne pride Bidovčeva Neža že na vse zgodaj na pokopališče. V rokah drži nekaj cvetlic, očitno za Petra. Že oddaleč opazi Astrona, ki leži na grobu.

»Hvala Bogu!« se nasmeji ter glasno pravi Astronu:

»Vendar sem te enkrat že našla!

Pismo je prišlo zate. V zavod za slepce pojdeš. Zopet boš lahko skrbel in vodil siromake. Tako je določil Peter, tvoj bivši gospodar.«

Rahlo ga poboža po baržunasti dlaki, ki pa je že izgubila blesteč sijaj. Toda Astron se ne gane. Sedaj ga hoče Neža s silo potegniti z groba. Tedaj pa s strahom opazi, da je mrtev.

Astron je od tuje in žalosti umrl na grobu svojega gospodarja. Bil mu je do smrti zvest.

KSAVER MEŠKO:

OB MRTVI MATERI

*Kako je soba tiha, čudno tiha!
Neslišno čas iz nje se v večnost zliva.
Na steni ura tiho, tiho niha.
Na odru pa mrtvaškem mati sniva.*

*Kako je duša bolna, bridko bolna!
Pa res še zunaj kje življenje polje?
Ni mojega življenja čaša polna?
Umreti, mati! Bo obema bolje!*

*Kaj sem brez tebe? Ptička sem samotna,
natrte za polet so mi peruti.
Kje v širnem svetu duša je dobrotna,
da z mano bridko to trpljenje čuti?*

*Glej, otrok sem! Korak mi omahuje,
ni roke, ki bi varno me držala.
Ko tebe ni, kdo z mano sočustvuje?
O mati, da bi skupaj v grobu spala!*

* * *

SANJE

Nekoč so priberačili trije postopači kos kruha. Vsak izmed njih bi ga bil rad pojedel, kajti so bili hudo lačni. Dolgo so se prepirali, kdo naj ga poje, a se le niso mogli zediniti. Ako bi razrezali kruh na tri dele, bi bilo resda po pravici, ali nihče bi ne bil sit. In so sklenili, da naj ostane kruh kar cel, oni sami pa naj se vležejo na tla in zaspajo in komur bo Bog poslal najčudovitejše sanje, ta naj kruh poje.

Legli so in zaprli oči. Dva sta koj zaspala, tretji pa, prebrisani dolgin, ta ni zaspal, ampak je kruh pojedel, nato pa zbudil oba tovariša.

»Kaj sta sanjala?« ju vpraša.

Prvi pripoveduje: »Meni se je sanjalo, da se je prikazala tule poleg mene dolga lestva. Segala je do nebes. Po lestvi stopa angel navzdol. Vedno bliže in bliže prihaja. In ko prispe do mene, vzame dušo iz mojega telesa

ter odide z njo v nebesa. Tam me posadi na zlat stol. Pred stolom je miza polna najboljših jedi. Da sem le rekel: „Želodec, česa bi rad?“ vse sem dobil. To so bile moje sanje.«

»Moje sanje so bile še čudovitejše,« reče drugi. »K meni so prišli hudobci iz pekla in vzeli mojo dušo. Vzeli so jo in odnesli na dno pekla. Tam so jo vrgli v kotel poln žareče smole in žvepla ter dejali: „Tu boš ležal, grešnik, in trpel, dokler bo vladal Bog v nebesih.“ Take čudne sanje mi je Bog poslal.«

Tretji, dolgin, se je popraskal za ušesi in dejal: »Čudovito sta sanjala. A čujta še moje! Pride angel k meni in me vpraša: „Ali hočeš videti, kje sta ti tovariša?“ Pa odgovorim prijazno: „Prav rad, gospod angel, prav rad. Saj imamo kos kruha, ki je vseh treh, pa se bojim, da ga nista odnesla s seboj!“ Pa me angel potolaži: „O ne, nista ga vzela s seboj, le pridi z menoj in videl boš.“ In me pelje v nebesa. Tam vidim, kako dobro se gostiš. Kar slino so se mi pocedile in najrajši bi bil kar tam ostal. Ali angelu se je mudilo: „Pridi“, mi pravi, „pokažem ti še drugega tovariša.“ Pelje me v pekel. Tam te, ljubi moj drugi tovariš, res zagledam sredi kotla v goreči smoli in žveplu. Tedaj te vprašam: „Predragi tovariš moj, kako dolgo boš pa še trpel tam notri?“ Ti si pa odgovoril: „Dokler bo vladal Bog v nebesih. Zato pa pojdi in pojej kruh kar sam, mene in tovariša v nebesih ne boš videl nikoli več!“ Ko sem to slišal, draga tovariša, sem globoko vzdihnil in pojedel sam ves kruh.«

MARIJ SKALAN:

URE

*Ura ena
je meglena,
ura dve
za nič ne ve,*

*ura tri
še trdno spi,
ura štiri
veke širi,*

*ura pet
že kuha jed,
ura šest
gre zajtrk jest.*

ČEBELICA V UJETNIŠTVU

Pod večer — sonce se je že nagibalo proti zatonu — je letela čebelica Maja preko sadovnjaka. Njeno srčece je kar poskakovalo od veselja, toliko je bilo cvetja vse okoli nje. Na koncu vrta so žareli cvetoči grozdi španskega bezga, vse naokrog je duhtel beli jasminov cvet. Jablane in hruške — vse je bilo odeto v cvetje.

Presrečna se je Maja pognala proti najlepšemu cvetu jasmína, da se naužije še enkrat njegovega duha in napije njegove medice. Ali nenadoma se vleže nekaj tujega na njeno čelo in njena ramena. Tudi njena krila zgrabijo nevidne sile, da se ne more več ganiti. Maji je bilo, ko da mora pasti nekam globoko, globoko v nevidno ujetništvo. A ne pade. Četudi ne more več gibati s krili, vendar visi v zraku, neizmerno mehko in nežno jo nekaj drži in ziblje.

Maja se niti ne ustraši preveč, kajti bolečin ne čuti prav nič, le nekam tesno ji je pri srcu. Nekaj časa leži mirno, potem pa se odloči, da se reši nevidne ovire.

Tedaj pa zagleda tanko, pretanko nit na svojih prsih. Prestrašena seže z nožico, da bi nit odstranila. Ali tenka, prožna nit se prilepi na njeno nožico in je več ne izpusti. Druga srebrnkasta nit ji teče preko ramen in veže krila, da jih ne more več dvigniti. In vsepovsod okoli nje se prepletajo srebrne niti na vse kraje križem kražem. Maja je zakričala od groze, kajti zdaj je spoznala, da je zašla v mrežo hudobnega pajka.

Njen jok in njen krik se je razlegal daleč naokoli in marsikdo ga je slišal. In neki mali metuljček je dejal: »Oh, reva uboga! Naj bi vam bila lahka zadnja ura. Vsi moramo umreti. Tudi name morda že čaka smrt. Kdo ve, morda bo že nocoj z menoj konec. Zbogom in do svidenja na drugem svetu!«

Maja je začela jokati in suvati z nogami na desno in levo, da bi se rešila grozne muke, a vse zaman. Čim bolj je brcala in se zvijala, tem bolj se je zapletala v mrežo. Tedaj se je spomnila svojih starejših tovarišic, ki so jo vedno opozarjale:

»Izogibaj se mreže pajka, tam preži na nas okrutna smrt. Pajek je brezsrčen in krut. Kogar vjame, ne izpusti več!«

Maja je obupno napela vse moči, da bi se osvobodila. Kmalu je spoznala, da se zapleta vedno bolj in bolj. Izmučena je obstala za hip, da premisli, kako bi se rešila.

Tedaj je zagledala pajka. Čepel je resno in nepremično pod listom črne maline na koncu svoje mreže. Strmel je z zlobnimi očmi na Majo. Potrpežljivo in grozno hladnokrvno je opazoval njen boj. Maja je zavpila na vso moč. Smrt ni mogla biti groznejša od tega strašnega razbojnika s strašnimi ustmi, visokimi nogami in zavaljenim trupom.

Nenadoma je zgrabila Majo strašna jeza. Iz njenih prsi se je izvil bojni krik razdraženih čebel in neustrašeno je siknila:

»Vi grdi, zahrbtni razbojnik! Le pridite bliže, videli boste, česa je zmožna čebela!«

Pajek se ni ganil in ni odgovoril. Le njegove zlobne oči so se svetile.

V jezi je Maja podvojila svoj napor, da bi se rešila. In glej, pretrgala se je nit, ki je držala mrežo na enem koncu. Mreža je bila spletena le za manjše živalice. A Maja se ni mogla rešiti, še mnogo niti jo je držalo.

Pajka pa je le zaskrbelo. Priplezal je po eni izmed niti v bližino čebele in se jezil:

»Kaj pa delate, saj mi boste uničili vso mrežo. Kaj iščete tu, ali ni svet dovolj velik?«

Tega ni Maja pričakovala. Morda pa ni pajek tako zloben, kot je videti.

»Pomotoma sem zašla v vašo mrežo, gospod,« je dejala. »Pomagajte mi, da se rešim, hvaležna vam bom za vse življenje.«

»Saj zato sem prišel, da vam pomagam,« je odgovoril pajek in oči so se mu čudno zasvetile. »Koj vas rešim, samo mirni bodite nekoliko časa.«

»O, hvala, stoterokrat hvala!« je veselo zavzdihnila Maja in mirno čakala, da jo pajek reši. Pajek je bliskovito drvel okrog nje in jo vrtel, da se ji je mešalo v glavi. Ali kaj je to? Ko se je nehala vrteti, je bila okrog in okrog ovita z novimi, lepljivimi nitmi. Nobenega dela telesa ni mogla več premakniti.

Globoka žalost ji je napolnila srce: »Ne bi verjela, da je toliko zlobe na svetu! Zbogom sonce, zbogom vsi, jaz moram umreti!«

Pajek je previdno stal precej ob strani. Še vedno se je bal njenega žela. »No,« je vprašal porogljivo, »kako se počutite, mala moja?«

»Kar umorite me takoj,« je odgovorila čebelica.

»I, ali mislite, da sem tako nesposoben? Umreti morate, četudi se vas ne dotaknem, da le dovolj dolgo visite v mreži. Vašo kri bom že izpil, ko me ne boste mogli več pičiti. To ste zaslužili, ker ste mi tako pokvarili mrežo.«

In se je pajek bliskovito spustil po niti na zemljo, pritrtil novo nit na kamen in nategnil mrežo. Potem se je vrnil, zgrabil debelejšo nit, na kateri je bila ujeta Maja in vlekel ujetnico za seboj. »V senco morate,« je dejal, »da vas sonce ne izsuši. Pa tudi zato, di mi sredi mreže ne prestrašite mu-

šic, ki bi se rade odpočile v moji pasti, haha!«

Z glavo navzdol je sedaj visela Maja v senci pod listom maline in čakala smrti. Njeno stokanje je vedno bolj pojemale. Nič več ni upala, da bi se mogla rešiti.

Tedaj je zaslišala pod sabo v travi, da nekdo prihaja. Dobro je razločila besede: »Jaz prihajam, prostor! Naj mi nihče ne prekriža poti!« Majino srce je začelo močno biti. Kajti spoznala je glas hrošča Govnača, ki ga je dobro poznala. Nekoč je bil obležal na hrbtu in mu je pomagala na noge.

»Govnaček, Govnaček!« je zaklicala. »Pomagajte mi!«

»Kdo me kliče?« se ustavi Govnač in ne ve kam bi se ozrl.

»Jaz sem, čebelica Maja. V pajkovi mreži čepim in umreti bom morala, če mi ne pomagate!«

»Maja, Maja?« premišljuje Govnač. »Aha, že vem! Seveda vas poznam. V pajčevino so vas ujeli? No, potem pa res moram pomagati!«

»Zavita sem okrog in okrog z vrvmi. Ali jih morete raztrgati?«

»Kaj, ali me hočete razžaliti?« se jezi Govnač in spleza po malini navzgor do mreže. Tam zgrabi za najdebelejšo nit pajčevine in se požene navzdol. Nit se pretrga in oba padeta na tla.

»Tako, draga Maja. Sedaj vas bom pa odvil!« se smeje Govnač in začne trgati niti z Maje. »Joj, kako se tresete, mala moja Maja. In kako bledi ste. Kaj se tako bojite smrti! Smrti moramo pogumno gledati v oči, tako kot jaz!«

»Pajek prihaja!« zavpije nenadoma Maja, ki je opazila, kako se njen sovražnik bliža.

»Naj le pride!« se grohoče Govnač.

Ali pajek si ne upa v bližino. Govnač nosi močan oklep in njegove mišičaste noge so kakor iz jekla. V boju z njim bi podlegel. Iz varnega kota je divje vpil: »Razbojnik, nemarnež, rokovanjač!«

A Govnač se ne meni za zmerjanje. Odvija in odvija Majo, dokler ni prosta vseh vezi.

»No, sedaj pa poizkusite, kako bo z letanjem,« je končno dejal.

Maja zamahne s krili in z veselim brenčanjem se dvigne v zrak.

»Hvala vam, gospod Govnač, hvala!« vpije Maja in kroži nad hroščem.

»Eh, kaj!« odgovori junaški Govnač. »Jaz sem vedno tak. A zdaj pojdite domov pa zaspite in pozabite. Ali imate daleč do doma?«

»O ne,« vzklikne Maja, »samo nekaj minut. Tam ob gozdu je moj dom. Pozdravljeni, Govnač. Vse življenje vas ne bom pozabila.«

RUDOLF MOHAR:

KRISTUS IN SV. PETER V LOŠKEM POTOKU

— Pot je nekoč zanesla Kristusa in sv. Petra tudi skoz Loški potok.

Takrat so bile tam silno velike razprtije. Ljudje so bili tako sebični, da bi pojedli samega sebe, če bi le mogli. Ako je imel kdo kos kruha, se jih je pet preteplo, kdo mu ga bo ukradel. Ni bilo torej čudno, da se je zaklepal sosed pred sosedom. Pa tudi če bi bil kdo umiral od glada, bi mu ne bil nihče izkazal usmiljenja; rajši bi videl, da bi mu šlo vse na konec.

Ko sta zagledala hiše, je vzkliknil Peter: »Poglej, Gospod, kako lep kraj je to! Vasi, gozdovi, pisane njive... Kako spoštljivo se ozira cerkev proti nebu! Tod žive gotovo srečni in zadovoljni ljudje...«

»Ne sodi prezgodaj,« ga je pokaral Kristus.

Ko sta prišla v vas, je potrkal Peter na vrata neke hiše. Ali vrata so bila zaprta: nihče se ni javil. Šla sta dalje. In kjer koli sta prijela za kljuko — šklemp! — in ni bilo ničesar več čuti. Srca vaščanov so bila bolj mrzla kakor led pozimi.

»Svet greši, pa se nič ne zmeni za svoje grehe,« je premišljal Peter sam

pri sebi in rekel: »Potrpeti je treba,« ko je videl, da Kristus nič ne reče.

Potem sta krenila v drugo vas, misleč, da ju bodo tam lepše sprejeli.

Ko so ju ljudje zagledali, so se začeli zbirati v gručo. »Najbrže so naju spoznali...« je menil Peter z nekim zadovoljstvom; zakaj pajek mu je že pošteno predel v trebuhu. Ali — komaj je spregovoril te besede, mu je zastala sapa. Razločno je slišal: »Glej-te, kako pohlevno gresta! Človek bi mislil, da sta najmanj svetnika. Le potvarjata se!« V besedo mu je segel možak, za ped večji: »Najlepša kokoš mi je zmanjkala. Kakšen je svet današnji!«

Komaj da sta odnesla zdravo kožo. Peter se je žalosten oziral; šele, ko sta zavila mimo Sv. Florijana, je prišel do sape. Obrnil se je h Kristusu in rekel užaljen: »Gospod, še nikjer naju niso tako sprejeli. Kaj kaniš storiti s temi pokvarjenimi ljudmi?«

»Veš, tako je...« je rekel Kristus, ko je nekoliko pomislil. »Ti ljudje so dobri v svoji duši; ali hudič — moj sovražnik — jim je zastrupil srca.«

ČUK IN SOVA

Po ljudski pesmi — Ilustriral O. Gaspari

ČRNI JE V TEMNI ŠEL ČEZ

PREK V TEMNI

KAJ IZ NA TAM ŽARI IN ? KAJ

NISO OD TO PRELEPE ?

„OJ , LEPE IMAŠ , LEPŠIH NA VSEM

 NI. ČE HOČEŠ, , SE VZEMIVA. V TVOJ

 BREZ   IN PRINESEM

 POLNO .“

 PRELEPA POKIMA:

„KAR PRIDI, , V MOJ BREZ

IN . KO IZ BOM   POPILA, BOM

NA TVOJI RAZBILA, TEBE, , IZ MOJEGA

SPODILA.“

„DA BI TE !“ JE ČRNI ZAPI-

HAL IN JO ČEZ IN ČEZ IN ČEZ

V SVOJ

POPIHAL.

GUSTAV STRNIŠA:

NAŠA MINA

Nina, nana, nana, nina! Naša Mina je zaspana, ko gre v šolo, iz daljave sonce siplje ji pozdrave:

»Kaj je s tabo, ljuba Mina? Ne! Saj ti si mila Jera! Še stoje bi rada spala, cmerila se, šolo zaležala!«

Nina, nana, nana, nina! Se ne meni naša Mina, po stezici le stopica. Pa pozdravi jo sinica:

»Ci, ci, fuj! Ti pa nisi mi sestra! Če tako bi spala ptica, bi nikoli nič ne ujela in poginila brez jela! Pa še slabe volje si? Me pa ptičke smo vesele, da nov dan smo doživele, pojemo in piskamo, v zgodnje jutro vriskamo!«

Nina, nana, nana, nina! Naša Mina dalje gre, prisopiha do vode. Že se potok oglasi, ji prijazno zašumi:

»Kaj si res zaspana Mina? To ni huda bolečina! Skoči v vodo, že boš sveža, zginila bo vsaka teža, lahna boš kot sapica! Skoplji se in se

umij, boš zaspanost izgubila in telo si okrepila!«

Nina, nana, nana, nina! Naša Mina ga ne čuje, gre zaspana čez brvico, tja med travo na stezico.

Ker je prezaspana bila, mimo deske je stopila in v valove je čofnila.

Smejejo se bistri valčki:

»Mi pa valčki smo sviralčki, vodni palčki razkodrančki! Zdaj te bomo predramili, te globoko potopili, vso zaspanost ti odnesli, ti osvežili telo!«

Nina, nana, nana, nina! Naša Mina tarna, vpije, a pomoči zanjo ni je! Valčki so jo pograbili, ter jo urno potopili, ves zaspanec ji izmili. Potlej so jo spet spustili in se urno razkropili, za slovo ji završali:

»Srečno hodi, mala Mina! Zdaj pač nisi več zaspana! Mokra si pa, kaj zato? Kmalu se boš posušila! Tega ne boš pozabila! Šole ne boš več mudila!«

PEVKA KAVKICA

(BOLGARSKA NARODNA)

Stari Kavki se je rodila Kavkica. Ta Kavkica ni bila nič podobna ne očetu ne materi, ampak je bila nekaj posebnega.

»Jaz ne bom to, kar ste vi,« je dejala, »ampak bom prava, pravcata pevka. Še boljša kot škrjančki!«

Stara Kavka ni vedela kaj storiti. Pa je šla k Sovi, ki je izdajala gozdni časopis »Šumski glas«. Tej je položila svoje gorje in jo vprašala za svet.

»Eh, kaj!« je odgovorila Sova. »Če pravi, da hoče postati pevka, pa naj postane!«

»Kako bo pevka, ko pa imamo vse kavke tako hreščeč glas?« ugovarja stara Kavka.

»To bom že jaz preskrbela,« odgovori Sova. »V časopis zapišem, da je vaša Kavkica najboljša pevka vsega gozda, pa bo. Glas ni nič, glavno je reklama!«

In se je res zgodilo, da je časopis »Šumski glas« prinesel vest, da se je rodila čudovita Kavkica s še čudovitejšim glasom. V nedeljo da bo koncert in vsi gozdni prebivalci naj pridejo poslušat.

Res so prišle vse gozdne živali v nedeljo pod drevo, kjer je stalo gnezdo Kavkice. Čakali so in čakali in ko je Kavkica zapela svoj strašni »kra, kra, kra,« si ni upal nihče povedati resnice. Vsak je mislil, da mora biti res tako, kot je pisal časopis. In so hvalili Kavkico na vse pretege. Večerja je celo spletla venec in ga položila Kavkici preko glave na ramena.

Le škrjančki so si tiščali ušesa, da ne bi slišali zoprnega glasu. A drugi so dejali, da so škrjančki zavistni čudežni Kavkici.

K. VELIČKOV – VIKTOR PIRNAT:

ŽITO KLIČE . . .

Veter piha,
tiho diha
v dobrotljive
zlate njive.

Pošumeva,
podrhteva
čez ravnice
do vasice.

Žito jasno,
žito krasno,
vse je belo,
vse je zrelo.

Žanjci čili,
fantje mili,
kaj ležite,
kaj stojite?

Čas poteka,
žar pripeka,
v klasju njiva
se preliva.

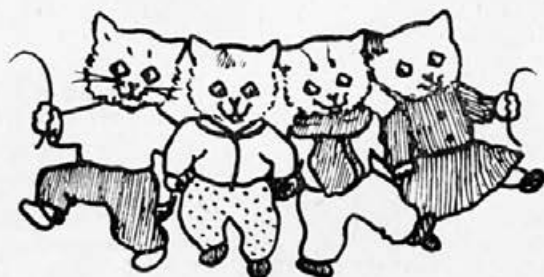
Žito kliče
vas žanjice!
Brž vstanite
in žanjite!

CMERA VODI VSO DRUZINO
K MALIM MISKAM NA GOSTIJO.
KO UGLEDAJO ZVERINO,
MISKE BRŽ SE RAZBEŽIJO.
CMERA VZKLIKNE: »MISKE MALE,
LE ZAKAJ STE SE NAS ZBALE;
VCERAJ MUCKE SMO SKLENILE,
DA LE MLEKO BOMO PILE,
MLEKO IN ZA BOLJSE ČASE
LE SLANINO IN KLOBASE;
POJTE BLIŽE, MISKE MALE,
SKUPAJ BOMO SE IGRALE.«
MALE MISKE SO VERJELE,
IZ LUKENJ K MUCKAM PRIHITELE,
SKUPAJ Z NJIMI SO PLESALE,
SE IGRALE IN KRICALE.
ZDAJCI STRAŠEN KRIK NASTANE.
NE DRŽE BESEDE DANE:
VSAKA MUCKA MISKO DROBNO
ZGRABI ZA REPEK, HUDOBNO
JO ZA SABO S SKEDNJA VLEČE.
A POŽRESNI NIMA SREČE —
DROBNA MISKA SE OTEPA,
— RESK — DOKLER NE VTRGA REPA.
MUCKE VRNEJO DOMOV SE,
RESNIČNO JE POSREČIL LOV SE:
ŠTIRJE REPKI — KLAVRNO KOSILO,
SE ZA RIČET NI MESA OBILO.

* * *

KOMUR SE DRUZINA SMILI
IN POMAGAL BI JI V SILI,
POŠLJE NAJ JI MLEKA LONEC,
DA VESEL BO ZGODBE KONEC.

ZAKAJ — ZATO

Zakaj ne zrastejo človeku zobje trikrat?

Ko se človek rodi, ima že zobe skrite v čeljustih. Šele ko začne otrok gristi hrano, začno ti zobje rasti in pridejo na dan. To so mlečni zobje in jih je dvajset. Pod mlečnimi zobmi pa so že celice, ki pripravljajo snov za stalne zobe, ki jih je 32. Ko izpadejo mlečni zobje in zrastejo stalni, ne morejo celice več zbirati novih snovi. Ako odpade stalni zob, ostane na njegovem mestu škrbina. Stalni zobje večkrat obole zaradi nezdravih ali gnilih mlečnih zob. Zato se morajo že mlečni zobje negovati.

Zakaj se sonce ne ohladi kakor zemlja?

Sonce, zemlja in luna so telesa, ki so sestavljena iz enakih snovi. Izmed teh treh teles je luna najhladnejša. A nekoč je tudi gorela, kot gori sonce. Ker pa je majhna, se je najhitreje ohladila, zakaj majhna telesa se prej

ohlade kot velika. V svoji notranjosti še vedno gori, kar nam pričajo izbruhi ognjenikov. Sonce je mnogo večje od zemlje, zato se še počasneje ohlaja. A ohlaja se le, četudi počasi. Čez bogve koliko milijonov let se bo po vsem ohladilo in tedaj bo konec vsega življenja na naši zemlji.

Zakaj ne morejo ptiči letati v višinah nad 4000 m?

V višinah nad 4000 m je zrak tako redek, da ne nudi pticam dovolj odpora. Zrak je kakor voda. V negostih vodah človek težko plava, medtem ko plava z lahkoto v morskih vodah, ki so goste zaradi raztopljene soli. Čim več je soli v kakem morju, tem lažje človek plava. Ako bi mogli napraviti sladko vodo že lažjo, bi kopalec takoj utonil v njej. Zrak je pri zemlji najgostejši, v višinah pa vedno redkejši. Zato letajo ptiči najlažje v nizkih višinah. Tudi letala se težje gibljejo v višinah kot blizu zemlje.

Mladina piše

KRESNA NOČ

Ko o kresni noči zvezde zamigljajo, bori, bukve, breze tajno šepetajo.

Žabe in pa črički v bajno noč igrajo, med jelševjem v strugi valčki šumotajo.

Vsi zakladi skriti blisnejo na plano, srebrni nakiti sijejo v poljano.

Biseri, kristali zažare na drevju, zlati prah, slepeči, pada po vejevju.

Ko pa v to krasoto novi dan zasine, čar izgine!

Spesnil in ilustriral Gregor Strniša, dijak 1c klas. gimn. v Ljubljani.

V. LESJAK
DAMSKA IN MOŠKA MODA
LJUBLJANA-ŠELENBURGOVA IN HOTEL SLON

Gospodarska in cvetlična
semena, cvetlične gomolje, rastline
trajnice, lepotočno grmičevje nudi

SEVER & COMP.
LJUBLJANA

M. PAKIČ

igračke, lesenina,
morska trava itd.

LJUBLJANA
pri tromostovju

Jontes Ivo

irgovina s čevlji
Ljubljana, Mestni trg 14

*priporoča svojo lepo izbiro čev-
ljev domačega izvora. Ročno delo*

N a b a v i t e p r a v o č a s n o !

Moderne
tkanine

A. & E. Skabernè
Ljubljana, Mestni trg

Klišeje eno- ali večbarvne, za časopise,
knjige, razglednice itd. izdeluje

klišarna »**Neografika**«
Ljubljana — Sv. Petra nasip 23

URE in optične pred-
mete po nizkih cenah

J. VILHAR, urar
Ljubljana, Sv. Petra c.36

FR. P. ZAJEC

izprašan optik in urar
LJUBLJANA
sedaj Stritarjeva ulica 6
pri frančiškanskem mostu
Telefon št. 4486

Vsakovrstna očala, daljnogledi, barometri, toplomeri, higrometri itd. — Velika izbira ur, zlatnine in srebrnine.
Ceniki brezplačno. Kvalitetna optika.

ROBERT GOLI

specialna zaloga platna,
belega in pralnega blaga

LJUBLJANA, Šelenburgova ulica št. 3

FABIANI & JURJOVEC

LJUBLJANA, STRITARJEVA ULICA 5

Velika izbira damskega in moškega blaga, preprog, zastorov, odej, perja, puha itd. Postrežba solidna!

V vsaki hiši in vedno pri roki naj bo **čista obveza**. — Vsakovrsten sanitarni material dobiš pri

»ORTOPEDIJI« • LAMPIČ POLDE
Ljubljana, Tyrševa 15

Damsko in moško perilo
v veliki izbiri nudi

Stane Cuznac

LJUBLJANA

FRANČIŠKANSKA ULICA 4

Otroške vozičke

*globoke in športne
dobite v največji izbiri pri*

»Tribuna« F. Lazar
Ljubljana • Karlovška 4

J. & I. GORIČAR • manufaktura
Ljubljana • Sv. Petra cesta št. 20

HRANILNICA LJUBLJANSKE POKRAJINE
PREJ HRANILNICA DRAVSKE BANOVINE

Sedež LJUBLJANA

TELEFON: 35-26, 35-27

Ekspozitura KOČEVJE

TELEFON: 1

*Izvršuje navadna in klirinška nakazila, vnovčuje
čeke in nakaznice ter upravlja vse bančne posle*

